

Správa o stave projektu Európske hlavné mesto kultúry Trenčín 2026

Názov projektu:	Európske hlavné mesto kultúry Trenčín 2026 (projekt EHMK)
Realizátor projektu:	Kreatívny inštitút Trenčín
Hodnotené obdobie:	rok 2025
Autor správy:	Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky (referát EHMK)
Evidenčné číslo:	MK-6271/2026-116/12180
Dátum vydania správy:	30.06.2026
Miesto:	Bratislava

Obsah

Správa o stave projektu Európske hlavné mesto kultúry Trenčín 2026	1
Úvod.....	3
Definície základných pojmov.....	5
Legislatívny rámec	7
Financovanie projektu Európske hlavné mesto kultúry	8
Príspevok na rok 2025.....	9
Poskytovanie štátnej pomoci v roku 2025.....	10
Súčasný stav poskytovania príspevku	11
Pestovanie zvedavosti a realizácia projektových plánov.....	12
Projektový plán na rok 2025 – realizované projekty.....	15
Plánovaná činnosť na rok 2025	23
Záver.....	25
Odkazy.....	26

Úvod

Táto súhrnná správa je vypracovaná na základe článku 3 ods. 3.13 zmluvy č. MK-146/2023/M o poskytnutí príspevku prostredníctvom rozpočtovej kapitoly Ministerstva kultúry Slovenskej republiky na roky 2023 – 2027 v znení jej dodatkov (ďalej ako „zmluva“) zverejnenej v Centrálnom registri zmlúv. **Hodnotená je výlučne časť projektu realizovaná z finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky poskytovaná z rozpočtovej kapitoly Ministerstva kultúry Slovenskej republiky** (ďalej ako „ministerstvo“ alebo „ministerstvo kultúry“).

Nositeľom titulu Európskeho hlavného mesta kultúry (EHMK) na rok 2026 v Slovenskej republike je **mesto Trenčín**¹. Počas rokov trvania projektu (2022-2027) preto domácomu i medzinárodnému publiku postupne predstavuje bohatý kultúrny program, ktorý je zameraný na podporu inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu vo víťaznom meste Trenčín, Trenčianskom samosprávnom kraji a širšom regióne. Kultúrny program sa od roka 2022 postupne rozširuje a zintenzívňuje až do hlavného realizačného roka a roka titulu, 2026. Do jeho tvorby sa postupne zapájajú mladí ľudia, dobrovoľníci, znevýhodnené skupiny, široká verejnosť, minority aj rôzne generácie obyvateľstva. Tradičné formy umenia sa spájajú s modernými a inovatívnymi formami. Rok 2027 je zameraný na zachovanie výsledkov projektu EHMK, pokračovanie úspešných aktivít a ďalší rozvoj vytvorených partnerstiev.

Za účelom realizácie aktivít projektu Európske hlavné mesto kultúry Trenčín 2026 (ďalej len „projekt EHMK“) založili mesto Trenčín a Trenčiansky samosprávny kraj neziskovú organizáciu **Kreatívny inštitút Trenčín** (ďalej len „CIT“)², ktorý zabezpečuje organizáciu programovej časti, prípravu alebo koordináciu jednotlivých projektov a podujatí.

Víťazná prihláška mesta Trenčín (tzv. bid-book)³, na základe ktorej sú realizované programové aktivity, bola v procese výberu európskeho hlavného mesta kultúry medzinárodnou skupinou odborníkov vyhodnotená ako koncepčne silná, veľmi dobre štruktúrovaná a dobre zakotvená v

¹ Na základe splnenia kritérií uvedených v rozhodnutí Európskeho parlamentu a Rady č. 445/2014/EÚ zo 16. apríla 2014, ktorým sa ustanovuje akcia Únie s názvom Európske hlavné mestá kultúry na roky 2020 až 2033 a ktorým sa zrušuje rozhodnutie č. 1622/2006/ES.

² Vykonávateľ projektu podľa zákona č. 196/2023 Z. z. o Európskom hlavnom meste kultúry a o zmene zákona č. 299/2020 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

³ Bid-book dostupný na webovom sídle Trenčín 2026: <https://www.trencin2026.sk/bidbook>.

potrebách mesta, regiónu a obyvateľov⁴. Projekty, na ktoré poskytuje finančné prostriedky ministerstvo kultúry sú formálne schvaľované, no zohľadňujú koncepciu víťazného bid-booku v súlade s pravidlami tejto európskej iniciatívy.

Správa o stave projektu Európske hlavné mesto kultúry Trenčín 2026 je vypracovávaná za účelom **priebežne informovať verejnosť o činnosti ministerstva kultúry v súvislosti s podporou projektu EHMK**, keďže príspevok predstavuje verejné prostriedky zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky. Za záväznú sa pritom považuje minimálne šesťdesiatpercentná úspešnosť realizácie projektov predložených v projektových plánoch od roku 2024⁵.

Aktuálna správa zohľadňuje prvé výskumné výsledky, ktoré pripravil výskumný a evaluačný tím DATA26⁶ monitorujúci výstupy projektu EHMK v Trenčíne. Výber z prvých výskumných výsledkov je zverejnený na webovom sídle ministerstva kultúry. Viac informácií o aktivitách v rámci projektu EHMK Trenčín 2026 za rok 2025 je uvedených vo Výročnej správe Kreatívneho inštitútu Trenčín dostupnej na webe Trenčín 2026 (<https://www.trencin2026.eu/vyroczne-spravy/>).

⁴ Správa skupiny odborníkov - Výber Európskeho hlavného mesta kultúry (EHMK) 2026 na Slovensku, 2021. Európska komisia, 2021, s.15. Dostupné na webovom sídle Ministerstva kultúry SR: https://www.culture.gov.sk/wp-content/uploads/2022/02/SK_ECOC26_selection_report_for_publication- SVK-Version-verzia-do-PDF.pdf.

⁵ Úspešnosť sa vyhodnocuje ako pomer zrealizovaných projektov na konci roka ku všetkým plánovaným projektom predloženým v projektovom pláne na začiatku roka.

⁶ Tím DATA26 dokumentuje kultúrne, sociálne a ekonomické premeny projektu EHMK. Výskumná správa dostupná na: <https://www.trencin2026.eu/wp-content/uploads/2026/05/report-25-fin-edit1.pdf>

Definície základných pojmov

Bid-book – prihláška; žiadosť o udelenie titulu v zmysle zákona č. 196/2023 Z. z. o Európskom hlavnom meste kultúry a o zmene zákona č. 299/2020 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o EHMK“); kniha, ktorá popisuje plány na organizáciu, riadenie, propagáciu projektu EHMK, predstavuje hlavné myšlienky, ktoré chce žiadateľ o titul dosiahnuť, ako aj program kultúrnej akcie EÚ - Európske hlavné mestá kultúry.

Otvárací ceremoniál - najväčšie podujatie každého EHMK. Možno ho nazvať až festivalom, na ktorom vrcholí viacročná príprava mesta na titul EHMK a ktorý symbolicky víta rok titulu. Ceremoniál je dôkazom, že mesto zvládlo náročnú prípravu a monitorovaciu fázu projektu a dostalo sa na mapu Európy v oblasti kultúry. Za päť rokov, počas ktorých sa pripravovali na rok titulu sa totižto stihlo napojiť na sieť európskych hlavných miest kultúry, na medzinárodné kultúrne siete a kultúrne inštitúty a vybudovalo tak kultúrne podhubie v tom ktorom meste.

Podujatie – jednorazová alebo opakovaná aktivita, ktorá sa realizuje v rámci konkrétneho projektu s cieľom podporiť jeho tematické zameranie, predstaviť ho verejnosti a prispieť tak k dosahovaniu jeho cieľov. Slúži ako nástroj na aktiváciu cieľových skupín, šírenie tém, budovanie kapacít, odbornú výmenu, zvýšenie počtu turistov, či posilňovanie spoločenského dopadu projektu.

Priamy realizátor - tretia osoba, najmä právnická osoba alebo fyzická osoba uvedená v žiadosti o udelenie titulu ako subjekt zapojený do tvorby a realizácie programu v súlade so zákonom o EHMK.

Príspevok - prostriedky štátneho rozpočtu Slovenskej republiky poskytované v rozpočtových rokoch 2023 - 2027 prostredníctvom rozpočtovej kapitoly Ministerstva kultúry Slovenskej republiky na podporu projektu EHMK.

Projekt EHMK – medzinárodný projekt zameraný na ochranu, rozvoj a podporu európskej kultúrnej a jazykovej rozmanitosti, podporu európskeho kultúrneho dedičstva a posilnenie konkurencie schopnosti európskych kultúrnych a kreatívnych sektorov. Projekt EHMK sa skladá z viacerých projektov, ktoré sa zameriavajú na rôzne generácie, cieľové skupiny, druhy umenia a pod.

Projekt – je tematicky zameraná, časovo ohraničená a cielene koordinovaná aktivita alebo súbor aktivít, ktoré prispievajú k napĺňaniu jedného alebo viacerých cieľov zastrešujúceho projektu EHMK. Každý projekt je zaradený do programového vlákna a programového bloku podľa svojej nosnej témy. Projekt tak reflektuje špecifické potreby, kontext alebo cieľové skupiny v rámci strategickej vízie celého kultúrneho programu.

Projektový plán - písomný dokument vypracovaný CIT v súlade so zmluvou obsahujúci predbežný popis plánovaných aktivít projektu EHMK na príslušný kalendárny rok, predbežný rámcový rozpočet plánovaných aktivít projektu EHMK a predbežný rozpis celkových oprávnených výdavkov, na ktoré má byť finančný príspevok v danom roku alokovaný.

Skupina odborníkov – skupina nezávislých odborníkov zriadená v súlade s Rozhodnutím Európskeho parlamentu a Rady č. 445/2014/EÚ zo 16. apríla 2014, ktorým sa ustanovuje akcia Únie s názvom Európske hlavné mestá kultúry na roky 2020 až 2033 a ktorým sa zrušuje rozhodnutie č. 1622/2006/ES, ktorá vykonáva postupy výberu a monitorovania európskych hlavných miest kultúry. Pozostáva z desiatich odborníkov vymenovaných inštitúciami a orgánmi EÚ. Nárok vymenovať najviac dvoch členov má aj príslušný členský štát.

Správa k zhodnoteniu projektového plánu - písomný dokument vypracovaný vykonávateľom v súlade so zmluvou obsahujúci rozpis a zhodnotenie zrealizovaných aktivít projektu EHMK uvedených v projektovom pláne spolu s uvedením dôvodov vzniku prípadných rozdielov oproti plánovaným aktivitám a reálny rozpočet výdavkov aktivít projektu EHMK oproti plánovanému rozpočtu uvedenému v projektovom pláne.

Legislatívny rámec

Platný právny rámec v súčasnosti predstavuje zákon o EHMK. Príspevok tvoria verejné prostriedky zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky a na hospodárenie s nimi sa vzťahujú pravidlá rozpočtového hospodárenia podľa zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách“), zákon č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov neskorších predpisov (ďalej len „zákon o finančnej kontrole a audite“) ako aj ďalšie platné právne predpisy⁷.

Financovanie a realizácia projektu EHMK boli posúdené z hľadiska pravidiel štátnej pomoci v zmysle článku 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní EÚ a na základe zákona č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o štátnej pomoci). V súlade s uvedeným Protimonopolný úrad Slovenskej republiky (koordinátor pomoci) v zmysle § 7 ods. 4 zákona o štátnej pomoci dňa 4. októbra 2023 vydal záväzné stanovisko k Schéme štátnej pomoci na podporu projektu Európske hlavné mesto kultúry v Slovenskej republike (ďalej ako „schéma“ alebo „schéma štátnej pomoci“). Právnym základom schémy je nariadenie Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy v platnom znení.

K projektu EHMK sa vzťahujú štyri uznesenia vlády Slovenskej republiky, a to: Uznesenie vlády SR č. 705 z 12. decembra 2023 k Analýze sociálno-ekonomickej situácie Trenčianskeho samosprávneho kraja a návrhom na zlepšenie v sociálnej a hospodárskej oblasti, Uznesenie vlády SR č. 587 z 28. septembra 2022 k návrhu na finančné zabezpečenie podujatia EHMK – Trenčín 2026, Uznesenie vlády SR č. 741 z 8. decembra 2021 k Informácii o projekte Európske hlavné mesto kultúry – Slovenská republika 2026 a Uznesenie vlády SR č. 602 z 11. decembra 2019 k návrhu rámcového zabezpečenia účasti SR na akcii Európske hlavné mesto kultúry – Slovenská republika 2026.

⁷ Napríklad zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov; zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov; zákon č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení neskorších predpisov; zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

Financovanie projektu Európske hlavné mesto kultúry

Na financovaní projektu EHMK sa podieľajú Slovenská republika (štátny rozpočet), mesto Trenčín, Trenčiansky samosprávny kraj (TSK), Európska únia (EÚ) a sponzori. Predpokladané financovanie zo strany vyššie uvedených subjektov podľa bid-booku je uvedené v *Tabuľke 1*. Financovanie projektu EHMK jednotlivými subjektmi sa môže počas rokov realizácie projektu meniť v závislosti od objektívnych potrieb projektu EHMK a reálneho stavu získavaných zdrojov (EÚ a sponzori).

Zdroj príjmu/rok	2023 (eur)	2024 (eur)	2025 (eur)	2026 (eur)	2027 (eur)	Spolu
EÚ ⁸	150 000	475 000	1 000 000	1 200 000	150 000	2 975 000
Štátny rozpočet	800 000	1 900 000	4 015 000	8 185 000	100 000	15 000 000
Mesto Trenčín	600 000	800 000	860 000	1 500 000	350 000	4 110 000
TSK	600 000	800 000	860 000	1 500 000	350 000	4 110 000
Sponzori	238 444	347 452	450 584	869 664	71 800	1 977 944
Spolu	2 388 444	4 322 452	7 185 584	13 254 664	1 021 800	28 172 944

Tabuľka 1: Plánované financovanie projektu (2023-2027); zdroj: Bid-book, Pestovanie zvedavosti, 2021. Typografia plus, s.r.o., 2021. Dostupné na: <https://www.trencin2026.sk/bidbook>

Slovenská republika finančne podporuje projekt EHMK príspevkom zo štátneho rozpočtu čiastkou najviac 15 miliónov eur počas rokov 2023 až 2027. Podmienky poskytovania príspevku a podmienky použitia príspevku sú uvedené v zákone o EHMK, zmluve, schéme štátnej pomoci a interných riadiacich aktoch ministerstva kultúry.

Najväčší predpokladaný podiel z príspevku je vyčlenený na financovanie aktivít projektu EHMK, t.j. programovú časť s prínosom pre obyvateľov mesta, regiónu, Slovenskej republiky a cieľom prilákať aj zahraničných návštevníkov (najmenej 85% z celkovej sumy príspevku). CIT je oprávnený použiť časť príspevku na vlastnú prevádzku (najviac 15% z celkovej sumy príspevku). Najvyššiu finančnú podporu poskytne ministerstvo kultúry v roku 2026, a teda v roku titulu EHMK, predpokladajúc najväčší počet zrealizovaných aktivít a kultúrnych podujatí, ako aj realizáciu otváracieho ceremoniálu EHMK.

Pred poskytnutím finančných prostriedkov na podporu projektu EHMK ministerstvo kultúry formálne schvaľuje projektový plán na konkrétny rok, a teda kontroluje nadväznosť projektov na bid-book, oprávnenosť výdavkov, podmienky plnenia schémy (ak projektový plán

⁸ Pozn.: Bez ceny Meliny Mercouri;

predpokladá poskytovanie pomoci), rozpočet projektu a správnosť uvedených údajov. Projektové plány sú predkladané dvakrát ročne, a to nasledovne:

1. **Projektový plán** predkladaný pred poskytnutím príspevku na daný rok (plánovaná činnosť),
2. **Správu k zhodnoteniu projektového plánu** predkladanú s finančným vyúčtovaním príspevku (hodnotenie plnenia plánovanej činnosti).

Percentuálny rozdiel medzi predloženými projektovými plánmi a správami a zhodnoteniami projektových plánov na jednotlivé roky má byť v zmysle zmluvy minimálny. Za záväznú sa pritom považuje minimálne šesťdesiatpercentná úspešnosť realizácie projektov predložených v projektových plánoch od roku 2024.

Úspešnosť sa vyhodnocuje ako pomer zrealizovaných projektov na konci roka (správa k zhodnoteniu projektového plánu) ku všetkým plánovaným projektom predloženým v projektovom pláne na začiatku roka (projektový plán). Keďže projektové plány sú predkladané každoročne, ministerstvo kultúry má možnosť sledovať zmeny v projektových plánoch počas rokov a informovať verejnosť o priebežnom stave poskytovania príspevku v súvislosti s plnením projektových cieľov.

Príspevok na rok 2025

Ministerstvo kultúry poskytlo v roku 2025 na bežné výdavky projektu EHMK tretiu časť príspevku v celkovej sume 4 015 000 eur. Príspevok bol poskytnutý vykonávateľovi projektu (CIT) podľa § 2 zákona o EHMK v súlade s čl. 3 ods. 3.1 písm. c) zmluvy po splnení podmienok uvedených v čl. 3 ods. 3.7 zmluvy.

CIT si prostredníctvom ministerstva v roku 2024 podal žiadosť o preklasifikovanie finančných prostriedkov vo výške 50 000 eur na rok 2025 z bežných na kapitálové výdavky v zmysle čl. 3 ods. 3.3 písm. b) zmluvy, pričom Ministerstvo financií Slovenskej republiky žiadosti vyhovel. V roku 2025 sú preto finančné prostriedky poskytované nasledovne: 3 965 000 eur na bežné výdavky a 50 000 eur na kapitálové výdavky.

V roku 2025 bolo financovaných tridsať jeden projektov⁹, ktoré boli v predošlom roku schválené v projektovom pláne. Oproti roku 2024, v ktorom ministerstvo podporilo devätnásť projektov.

⁹ Program „Prebúdžame zvedavosť“ pracuje so 44 projektami, z ktorých niektoré sú podporené zo zdrojov TSK a mesta Trenčín.

Potvrďuje sa tak v úvode deklarovaná tendencia pribúdania kultúrnych podujatí a realizovaných projektov do roka 2026. Celkovo boli realizované všetky projekty predložené v projektovom pláne na rok 2025, a teda 100 % realizovaných projektov oproti predloženým projektom. Finančné prostriedky boli čerpané aj na 2 projekty navyše, jednalo sa o projekty Fiesta Bridge a World Music Fúzie. Došlo tak k splneniu ustanovenia článku 3 ods. 3.12 zmluvy, konkrétne „projektový plán bol v danom roku aspoň zo 60% úspešne naplnený.“

Zmeny v realizácii konkrétnych projektov sú bližšie uvedené v časti *Plánovaná činnosť na rok 2026*.

Poskytovanie štátnej pomoci v roku 2025

Platná a účinná schéma štátnej pomoci bola v súlade s jej podmienkami zverejnená dňa 3. októbra 2023 na webovom sídle ministerstva kultúry v časti *EHEMK 2026*¹⁰ a dňa 3. októbra 2023 na webovom sídle Trenčín 2026 v časti *Zverejňovanie dokumentov*¹¹.

Mechanizmus poskytovania pomoci upravuje článok N schémy, na základe ktorého je žiadateľ (CIT alebo priamy realizátor) povinný požiadať o poskytnutie štátnej pomoci na konkrétny projekt. Projekty sú schvaľované v predstihu formou projektových plánov, tak ako je uvedené vyššie. Žiadosť o poskytnutie pomoci môže byť predložená ministerstvu kultúry alebo CIT, a to v závislosti od oprávneného žiadateľa¹². Po posúdení a schválení žiadosti o pomoc dochádza k sprostredkovaniu pomoci na základe samostatnej zmluvy. V roku 2025 **nedošlo k poskytovaniu štátnej pomoci**, keďže **nebola predložená ani jedna žiadosť o čerpanie štátnej pomoci**. Poskytovanie štátnej pomoci na projekt EHEMK za rok 2025 je uvedené v *Tabuľke 2*.

Príjemca pomoci	Počet predložených žiadostí	Výška poskytnutej pomoci (eur)
CIT	0	0
Priami realizátori	0	0

Tabuľka 2: Poskytovanie štátnej pomoci na projekt EHEMK za rok 2025

Žiadosť o čerpanie pomoci na rok 2026 ministerstvu kultúry nebola predložená a použitie finančných prostriedkov na štátnu pomoc sa nepredpokladá ani v projektovom pláne na tento rok. Na základe uvedeného je možné uviesť, že k čerpaniu štátnej pomoci neplánuje prísť ani v prebiehajúcom kalendárnom roku. V prípade predloženia žiadostí o pomoc, budú tieto zverejnené na webových sídlach ministerstva kultúry a CIT – Trenčín 2026. Nečerpanie štátnej

¹⁰Dostupné na webovom odkaze: <https://www.culture.gov.sk/posobnost-ministerstva/medzinarodna-spolupraca/europske-hlavne-mesto-kultury-2026/>

¹¹Dostupné na webovom odkaze: <https://www.trencin2026.sk/documenty>

¹²pozn.: CIT žiada ministerstvo; priami realizátori žiadajú CIT.

pomoci pritom neobmedzuje celkovú realizáciu aktivít projektu EHMK a súčasne neznamená menší počet zrealizovaných podujatí. CIT tak bude z príspevku čerpať alebo sprostredkovať finančné prostriedky na ne hospodársku činnosť. Z uvedeného dôvodu je väčšina podujatí realizovaných bezodplatne.

Súčasný stav poskytovania príspevku

Finančná podpora projektu EHMK z príspevku pokračuje aj v roku 2026. Po splnení podmienok uvedených v čl. 3 ods. 3.7 zmluvy ministerstvo kultúry poskytlo v súlade s čl. 3 ods. 3.1 písm. d) zmluvy štvrtú časť príspevku na aktivity projektu EHMK v celkovej sume 8 185 000 eur. Harmonogram poskytovania príspevku zo štátneho rozpočtu SR je uvedený v *Tabuľke 3*.

Rok	Poskytnuté celkom (eur)	Plánované čerpanie celkom (eur)	Poskytnuté v mesiaci (mesiac/rok)
2023	800 000		12/2023
2024	1 900 000		02/2024
2025	4 015 000		01/2025
2026	8 185 000		01/2026
2027		100 000	-
Spolu	14 900 000	100 000	

Tabuľka 3: Harmonogram poskytovania príspevku zo štátneho rozpočtu SR

Menný zoznam schválených projektov, ktoré budú realizované počas roka 2026 je uvedený v časti *Plánovaná činnosť na rok 2026*. Keďže väčšina projektov je viacročných, pokračujú aj podujatia z predošlých rokov.

Pestovanie zvedavosti a realizácia projektových plánov

Kultúrny program projektu EHMK pôvodne nesie názov „**Pestovanie zvedavosti**.“ V roku 2026 CIT pozmenil toto motto na dynamickejšie: „**Prebúdzame zvedavosť**“ s cieľom posilniť zámer, emóciu aj zapojenie publika. Novú farebnejšiu formu dostalo aj webové sídlo Trenčín 2026, pričom font písmen bol vytvorený na základe voľnej interpretácie loga mesta. Projekt EHMK sa tak stáva rozpoznateľnejším a charakteristickejšim pre širokú verejnosť. Koncom roka 2025 bola spustená televízna kampaň cielená okrem iného na propagáciu otváracieho ceremoniálu a roka 2026. V rámci výberu z prvých výskumných výsledkov sa viditeľnosť Trenčína zvyšuje:

Rok	2022	2023	2024	2025	JANUÁR – APRÍL 2026
Počet mediálnych výstupov*	700	1 191	1 727	3 175	2 584
Počet mediálnych výstupov**	521	838	1 504	3 436	2 833

*na základe nasledujúcich kľúčových slov: Európske hlavné mesto kultúry

**na základe nasledujúcich kľúčových slov: Európske hlavné mesto kultúry, Trenčín 2026, Kreatívny inštitút Trenčín

Obrázok 1: Počet mediálnych výstupov k projektu EHMK (DATA26, 2026)

V meste Trenčín bol počas roka 2025 realizovaný **prieskum obyvateľstva**, ktorého cieľom bolo zmapovať, ako sa obyvatelia Trenčína zúčastňujú na kultúre, ako vnímajú mesto Trenčín, aká je ich kvalita života, ako si medzi sebou dôverujú, ako dôverujú miestnym inštitúciám a čo si myslia o projekte Trenčín 2026. Zber dát prebiehal vo všetkých mestských častiach Trenčína. Výskumnou vzorkou bolo 603 obyvateľov. Celkovo **78 %** opýtaných si myslí, že titul EHMK je dôležitým pre mesto Trenčín. Obyvatelia a obyvateľky Trenčína prejavili vyššiu mieru spokojnosti so životom v meste ako je celoslovenský priemer. Celkovo **44 %** opýtaných (úplne) súhlasilo, že sú nadšení z projektu Trenčín 2026 a **39 %** prejavilo ochotu zapojiť sa do dobrovoľníckych aktivít pre mesto Trenčín¹³. Výsledky prieskumu poukazujú na priaznivé spoločenské prostredie a východisko pre kultúrny program so **44 projektmi**. Kvôli obsiahnutiu viacerých tematických okruhov a cieľov EHMK sú projekty rozdelené do troch hlavných vlákien:

- (1) **Spoločná pôda** – projekty, ktoré sa zameriavajú primárne na prírodné a historické dedičstvo,
- (2) **Hracie pole** – projekty, ktoré sa zameriavajú primárne na rozšírenie kultúrnej ponuky a kreatívny priemysel,

¹³ Dostupné na webe Trenčín 2026: <https://www.trencin2026.eu/vysledky-prieskumu-obyvatelstva-mesta-trencin/>

(3) **Nová zem** - projekty, ktoré sa zameriavajú primárne na budúcnosť a spoločenské témy.

Každý programový okruh sa ďalej delí na dva bloky a šesť nosných tém: (1) **#NaPrírodeZáleží**, (2) **#NaMesteZáleží**, (3) **#NaĽuďochZáleží**, (4) **#NaKultúreZáleží**, (5) **#NaKomunitěZáleží** a (6) **#NaEurópeZáleží**. Tri programové okruhy (vlákna), šesť programových blokov a šesť nosných tém priamo súvisia s napĺňaním cieľov projektu. Všetky sú graficky znázornené v schéme kultúrneho programu Prebúdzania zvedavosti znázorneného na *Obrázku 1*.

Obrázok 2: Kultúrny program Pestovania zvedavosti, zdroj: Bid-book, Pestovanie zvedavosti, 2021. Typografia plus, s.r.o., 2021. Dostupné na: <https://www.trencin2026.sk/bidbook>

Zamerania jednotlivých programových blokov približuje tabuľka 2, pričom časové rozvrhnutie a zaradenie projektov znázorňuje obrázok 2.

Programový blok	Zameranie
Korene v prírode	Projekty spadajúce pod tento blok využívajú umelecké prostriedky na riešenie environmentálnych problémov , zameriavajú sa na dialóg o udržateľnosti, vzťahu ľudí k prírode a výzvach súvisiacich so zmenou klímy;
Znovuobjavené dedičstvo	Projekty z tohto bloku cielia na nachádzanie súčasnej identity mesta prostredníctvom príbehov z minulosti a ich prepájaním so súčasnosťou. Približujú architektonické a historické dedičstvo mesta a regiónu;
Rozkvitnuté mesto	Projekty sú zamerané na napĺňanie verejného priestoru špecifickými podujatiami, vystúpeniami a inštaláciami . Z Trenčína sa tak má stať autentické centrum kreativity;
Pole pôsobnosti	Projekty sa zameriavajú na vytvorenie dynamického prostredia pre rozvoj kreatívneho priemyslu ;

Pohodové spolunažívanie

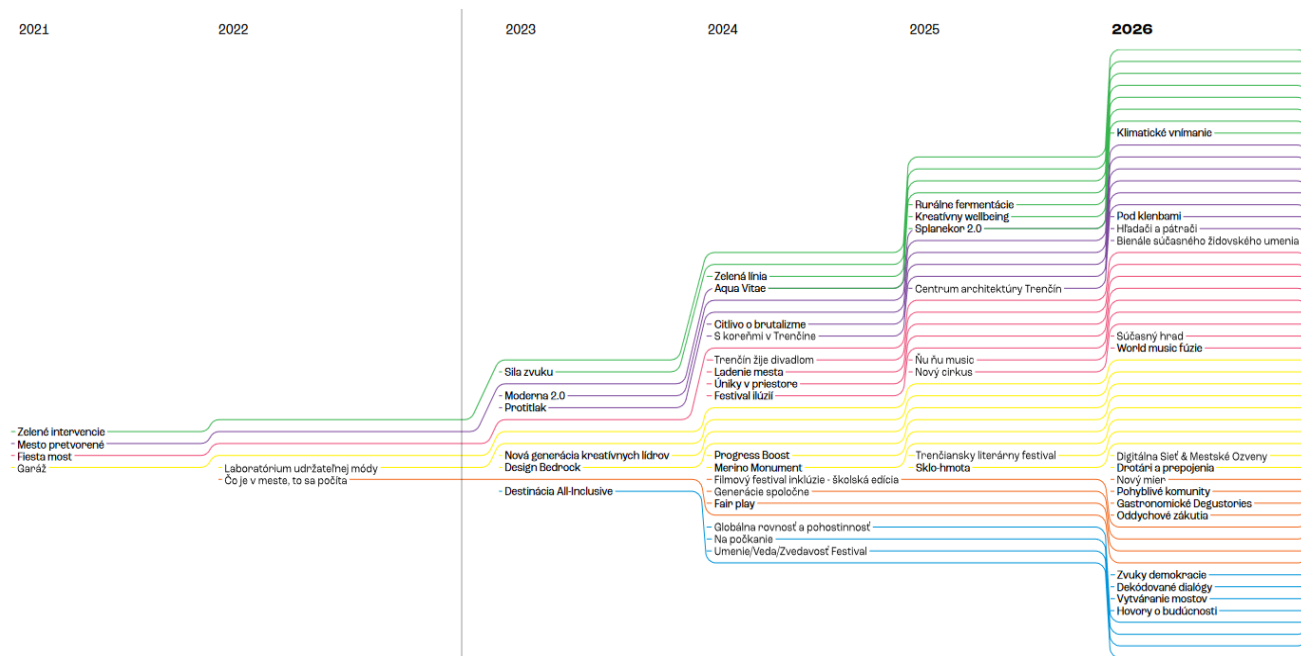
Mysle doširoka otvorené

Komunitné projekty, ktoré vytvárajú atmosféru pre otvorený dialóg a komunikáciu, pohodu, duševné zdravie a inklúziu;

Úlohou týchto projektov je posilniť **európske hodnoty slobody a demokracie** a prehĺbiť **porozumenie o súčasných výzvach**. Zameriavajú sa aj na zvyšovanie digitálnej gramotnosti a budovanie spoločnej európskej budúcnosti;

Tabuľka 2 : Zameranie programových blokov

V rámci jednotlivých programových blokov sa realizujú projekty a kultúrne podujatia, ktoré prispievajú k napĺňaniu cieľov projektu Trenčín 2026. Podrobnejší popis jednotlivých projektov je uvedený v bid-booku v slovenskej aj anglickej jazykovej verzii na webovom sídle Trenčín 2026.

Obrázok 3: Podprojekty realizované počas rokov trvania projektu EHMK, zdroj: Bid-book, Pestovanie zvedavosti, 2021. Typografia plus, s.r.o., 2021. Dostupné na: <https://www.trencin2026.sk/bidbook>

Pri orientácii v tematickom zaradení projektov môže návštevníkom pomôcť **farebné rozlíšenie nosných tém**. Projekty označené zelenou farbou na obrázku 2, napr. Sila zvuku, Aqua Vitae, Zelená línia patria k téme: **#NaPrírodeZáleží** a sú zamerané na prírodné dedičstvo. Oranžová farba označuje projekty zamerané na komunity v meste a patrí k téme: **#NaKomunitěZáleží**. Rovnaký princíp sa uplatňuje aj pri zvyšných štyroch nosných témach.

Celková dramaturgia a komunikačná stratégia umeleckého a kultúrneho programu Trenčín 2026 pozostáva z kombinácie konceptu prebúdzania zvedavosti, ako aj špecifických cieľov projektu Trenčín 2026, zodpovedajúcich oblastí, tém a zmien, ktoré majú priniesť. Komplexnú víziu

projektu zhmotňujú štyri jasné a medzinárodne zrozumiteľné dramaturgické linky Prebúdzania zvedavosti:

Zvedavosť ako kultúrna pamäť, identita a verejný priestor;

Zvedavosť ako environmentálna zodpovednosť ;

Zvedavosť ako rovnosť, solidarita a starostlivosť;

Zvedavosť ako impulz pre nové príbehy.

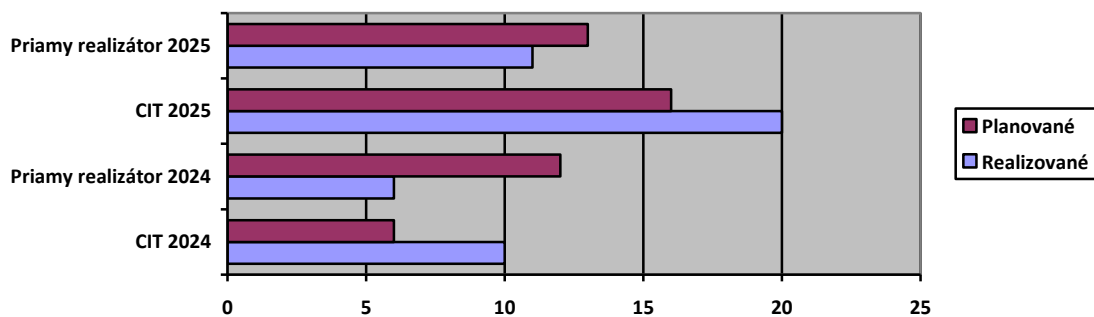
Tieto linky nepredstavujú však len organizačnú štruktúru programu. Sú princípami a základnými posolstvami vychádzajúcimi z európskych hodnôt a identity, ktoré považuje Trenčín 2026 za kľúčové: od pamäte a identity, cez environmentálnu zodpovednosť a solidaritu, k podpore spolutvorenia a nových príbehov. Tieto základné, ale zároveň veľmi komplexné princípy umožňujú projektovému tímu jasne a konzistentne komunikovať hlavnú myšlienku projektu a prepájať európske hodnoty s lokálnymi príbehmi.

Projektový plán na rok 2025 – realizované projekty

CIT na rok 2025 predložil v projektovom pláne zámer realizovať z príspevku 29 samostatných projektov, a súčasne prípravné práce na otvárací ceremoniál a sprievodné aktivity projektu EHMK bez začlenenia do projektových vlákien. Z 29 predložených projektov plánoval CIT realizáciu 16 projektov pod vlastným vedením a realizáciu 13 projektov v gescii priamych realizátorov.

Počas roka 2025 došlo k zmenám a rovnako ako v roku 2024 sa zvýšil počet projektov koordinovaných Kreatívnym inštitútom Trenčín. Konkrétne, počas roka 2024 bolo z príspevku realizovaných 6 projektov priamym realizátorom, 10 projektov manažoval CIT a 3 projekty boli v prípravnej fáze (jeden v spolupráci s priamym realizátorom a dva v gescii CIT). V roku 2025 bolo financovaných 31 projektov zo štátneho rozpočtu¹⁴, z toho 20 realizoval CIT a 11 projektov realizovali priami realizátori.

¹⁴ Jednotlivé projekty môžu byť financované aj z viacerých zdrojov. Rozloženie zdrojov je v zmysle zákona o EHMK a pravidiel iniciatívy EHMK v kompetencii CIT.

Graf 1: Realizácia projektov v roku 2024 a 2025

Podrobný popis jednotlivých projektov a podujatí je možné nájsť aj na webovom sídle Trenčín 2026.¹⁵ Zoznam schválených projektov na rok 2025 je v abecednom poradí uvedený v Tabuľke 4.

Č.	Názov projektu	Nosná téma	Programový blok	Programové vlákno	Cieľová skupina	Realizuje
-	Aktivity projektu EHMK	-	-	-	Široká verejnosť	CIT
1	Aqua Vitae	#NaPrírodeZáleží	Korene v prírode	Spoločná pôda	Odborná a široká verejnosť	CIT
2	Centrum architektúry Trenčín	#NaMesteZáleží	Znovuobjavené dedičstvo	Spoločná pôda	Odborná a široká verejnosť	Galéria M. A. Bazovského
3	Citlivo o brutalizme	#NaMesteZáleží	Znovuobjavené dedičstvo	Spoločná pôda	Odborná a široká verejnosť	Hlava 5
4	Citlivosť mesta (pôv. Zelené intervencie)	#NaPrírodeZáleží	Korene v prírode	Spoločná pôda	Odborná a široká verejnosť	Subdigital s.r.o.
5	Čo je v meste, to sa počíta	#NaKomunitěZáleží	Pohodové spolunažívanie	Nová zem	Široká verejnosť	CIT
6	Destinácia All Inclusive	#NaEurópeZáleží	Mysle doširoka otvorené	Nová zem	Široká verejnosť	CIT
7	Fiesta Most	#NaĽuďochZáleží	Rozkvitnuté mesto	Hracie pole	Široká verejnosť	CIT
8	Filmový festival inklúzie	#NaKomunitěZáleží	Pohodové spolunažívanie	Nová zem	Školy	CIT
9	Garáž	#NaKultúreZáleží	Pole pôsobnosti	Hracie pole	Odborná a široká verejnosť	CIT
10	Generácie spolu	#NaKomunitěZáleží	Pohodové spolunažívanie	Nová zem	Široká verejnosť	Kassákov centrum intermediálnej kreativity
11	Globálna rovnosť a pohostinnosť	#NaEurópeZáleží	Mysle doširoka otvorené	Nová zem	Široká verejnosť	CIT
12	Laboratórium udržateľnej módy	#NaKultúreZáleží	Pole pôsobnosti	Hracie pole	Široká verejnosť	Slovak Fashion Council
13	Ladenie mesta	#NaĽuďochZáleží	Rozkvitnuté mesto	Hracie pole	Odborná a široká verejnosť	OOO o. z.
14	Light Art Festival (LAF)	#NaĽuďochZáleží	Rozkvitnuté mesto	Hracie pole	Odborná a široká verejnosť	TRAKT
15	Mesto pretvorené	#NaMesteZáleží	Znovuobjavené dedičstvo	Spoločná pôda	Odborná a široká verejnosť	CIT
16	Moderna 2.0	#NaMesteZáleží	Znovuobjavené dedičstvo	Spoločná pôda	Odborná a široká verejnosť	Spoločnosť Jaromíra Krejčara

¹⁵ Realizované podujatia dostupné na: <https://www.trencin2026.eu/podujatia-aktivity/>; Realizované projekty dostupné na: <https://www.trencin2026.eu/projekty/>

17	Na počkanie	#NaEurópeZáleží	Mysle doširoka otvorené	Nová zem	Široká verejnosť	Jaroslav Varga
18	Nová generácia kreatívnych lídrov	#NaKultúreZáleží	Pole pôsobnosti	Hracie pole	Študenti	CIT
19	Nový mier + Protitlak	#NaKomunitěZáleží	Pohodové spolunažívanie	Nová zem	Odborná a široká verejnosť	CIT
20	Ozveny	#NaKultúreZáleží	Pole pôsobnosti	Hracie pole	Odborná a široká verejnosť	Boris Vitázek
21	Pohyblivé komunity	#NaKomunitěZáleží	Pohodové spolunažívanie	Nová zem	Široká verejnosť	CIT
-	Prípravné aktivity na otvárací ceremoniál	-	-	-	Široká verejnosť	CIT
22	RUNWAY, angličtina pre kultúru a turizmus	-	-	Hracie pole	Pracovníci v oblasti kultúry a turizmu	CIT
23	RUNWAY, kultúrni profesionáli	-	-	Hracie pole	Kultúrni manažéri	CIT
24	Sila zvuku	#NaPrírodeZáleží	Korene v prírode	Spoločná pôda	Odborná a široká verejnosť	OOO o. z.
25	Súčasný hrad	#NaĽuďochZáleží	Rozkvitnuté mesto	Hracie pole	Odborná a široká verejnosť	CIT
26	Trenčiansky literárny festival	#NaKultúreZáleží	Pole pôsobnosti	Hracie pole	Odborná a široká verejnosť	CIT
27	Trenčín žije divadlom	#NaĽuďochZáleží	Rozkvitnuté mesto	Hracie pole	Odborná a široká verejnosť	CIT
28	Umenie/veda/zvedavosť festival	#NaEurópeZáleží	Mysle doširoka otvorené	Nová zem	Veková skupina od 30+	CIT
29	Úniky v priestore	#NaĽuďochZáleží	Rozkvitnuté mesto	Hracie pole	Odborná a široká verejnosť	Woven
30	Zelená línia	#NaPrírodeZáleží	Korene v prírode	Spoločná pôda	Odborná a široká verejnosť	CIT
31	Zvuky demokracie	#NaEurópeZáleží	Mysle doširoka otvorené	Nová zem	Odborná a široká verejnosť	CIT

Tabuľka 4: Zoznam schválených projektov na rok 2025

Počas realizácie projektu došlo k zlúčeniu a premenovaniu viacerých projektov, pričom primerané zmeny v plánoch projektu a realizácii podujatí sú umožnené pravidlami iniciatívy Európskych hlavných miest kultúry. Zároveň platí, že celkový počet realizovaných projektov je vyšší ako je uvedené v Tabuľke 4, nakoľko projekt EHMK je financovaný z viacerých zdrojov.

Podujatia Trenčín 2026

Pre verejnosť sú už v roku 2025 viditeľné viaceré podujatia, ktoré sú súčasťou jednotlivých projektov. Buduje sa značka Trenčín 2026, skvalitňuje a rozširuje sa kultúrna ponuka. Do programu je zapojených **viac ako 160 zahraničných umelcov, odborníkov zo 40 krajín a viac ako 100 partnerov.** „Z výsledkov oboch vln prieskumu obyvateľstva mesta Trenčín, v rokoch 2024 a 2025 vyplýva, že ľudia k účasti na kultúrnych podujatiach motivujú najmä zážitkové a sociálne dôvody: zábava, zážitky, spoločné chvíle s rodinou alebo priateľmi a stretávanie nových ľudí. Menej výrazné boli účelové motívy ako profesijný rozvoj, vzdelávanie či väzba na kultúrno-kreatívny sektor.“ (DATA26, 2026) Okrem kultúrneho programu zameraného na zlepšovanie

verejného priestoru, ekologickej zodpovednosti, rovnosti, solidarity a spoločnej európskej identity a hodnôt sa realizuje **10 infraštruktúrnych projektov**.

Trenčín sa začína zameriavať aj na zvyšovanie počtu prespaní, aktuálne však potvrdzuje pozíciu destinácie na krátke vzdialenosti. Výsledky ukazujú, že návštevnosť v ten istý deň zostáva silne regionálna, pričom 43,68 % domácich výletníkov pochádza zo samotného Trenčianskeho kraja. (DATA26, 2026) Okrem podujatí zameraných na širokú verejnosť dochádza k viacerým kultúrnym výmenám, rezidenčným programom, vzdelávacím programom a s tým súvisiacim zapojením domáceho aj medzinárodného prostredia do programu.

Medzinárodný rozmer Trenčín 2026

Podpora projektu EHMK a mesta Trenčín sa prejavuje zapojením do medzinárodných sietí a zvýšenou účasťou na podujatiach v zahraničí, vrátane prezentácie programu a lokálnych umelcov, ktorí spolupracujú s tímom Trenčín 2026.

Dňa 20. novembra 2025 došlo k poslednému monitorovaciemu stretnutiu s medzinárodnou skupinou odborníkov, na ktorom boli prítomní zástupcovia Kreatívneho inštitútu Trenčín, n. o., mesta Trenčín a ministerstva kultúry. V nadväznosti na plnenie cieľov iniciatívy EHMK bola Trenčínu udelená cena Meliny Meroucri (1,5 mil. eur). V záverečnej správe z posledného tretieho monitorovacieho stretnutia (s. 9) sa uvádza, že: „*Na základe správy predloženej organizáciou Trenčín 2026, ako aj vypočutia tímu Trenčín 2026, skupina odborníkov usudzuje, že podmienky týkajúce sa vyplatenia ceny Meliny Mercouri, ako je uvedené v článku 14 Rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady č. 445/2014/EÚ, sú splnené. Skupina odborníkov (panel) preto s potešením navrhuje Európskej komisii, aby Trenčín získal cenu Meliny Mercouri.*“ Cena Meliny Mercouri bola udelená mestu Trenčín dňa 14.2.2026 na slávnostnom otvorení Európskeho hlavného mesta kultúry zástupcom generálneho riaditeľa Európskej komisie pánom Normundom Poppensom (Generálne riaditeľstvo pre vzdelávanie, mládež, šport a kultúru).

Dňa 28. novembra 2025 bolo EHMK – Trenčín 2026 predstavené na Rade pre vzdelávanie, mládež, kultúru a šport, pričom štátny tajomník ministerstva kultúry na prizval na zasadnutie Rady aj zástupcu tímu Trenčín 2026 zodpovedného za medzinárodné vzťahy. Trenčín 2026 bol predstavený krátkym videom a v rámci zasadnutia boli do Trenčína pozvaní aj ministri kultúr EÚ.

Medzi medzinárodné partnerské siete patrí napríklad Culture Next – zameraná na bývalé EHMK, ktorú tvorí 42 miest z 22 štátov a 1 misia¹⁶. Rovnako tak európska sieť Placemaking Europe, ktorá spája odborníkov z praxe, akademikov, komunitných lídrov, účastníkov trhu a tvorcov politik v oblasti miestotvorby¹⁷. Trenčín 2026 je zapojený aj do európskej iniciatívy Nový európsky Bauhaus a spoločne s ďalšími šiestimi slovenskými organizáciami je jej partnerom¹⁸.

Medzinárodné návštevnické vzorce posilňujú regionálny profil mesta Trenčín. Medzi zahraničnými výletníkmi dominujú návštevníci z Českej republiky (51,51 %), nasledujú Rakúsko (10,09 %), Nemecko (6,28 %) a Poľsko (5,45 %). Podobný vzorec sa objavuje aj medzi návštevníkmi s prenocovaním, kde susedné krajiny tvoria väčšinu medzinárodných pobytov. Tieto zistenia nestavajú Trenčín do pozície diaľkovej destinácie, ale rozvíjajúceho sa stredoeurópskeho regionálneho centra so silnejúcim cezhraničným prepojením. (DATA26, 2026) V správe tímu Data2026 si návštevníci môžu prečítať viac aj o Oblastnej organizácii cestovného ruchu (OO CR) Trenčín a okolie a viacerých štatistických podrobnostiach.

Vzhľadom na skutočnosť, že projekty dosahujú v roku 2025 väčšie rozmery a realizované je približne raz také množstvo podujatí ako v roku 2024, štruktúra ďalšej časti je v tejto správe zmenená. Projektový rámec je ponechaný, aby bolo zrozumiteľné, akým spôsobom sa ciele projektu pretavujú do jednotlivých podujatí.

PROJEKT MESTO PRETVORENÉ

Projekt Mesto Pretvorené sa zameriava na postupnú premenu verejných priestorov Trenčína a hľadá nové spôsoby ich využívania. Prostredníctvom dočasných aj trvalejších zásahov mení zaužívanú podobu ulíc, námestí a sídlisk a vytvára podmienky na stretávanie, oddych a nové zážitky. Projekt cieli na skvalitňovanie mestského prostredia, obmedzovanie vizuálneho chaosu a posilňovanie vzťahu obyvateľov k miestam, v ktorých žijú.

Mesto pretvorené patrí medzi najviditeľnejšie projekty kultúrneho programu Trenčín 2026 určené širokej verejnosti. Spája fyzickú premenu verejných priestorov s komunitnými aj kultúrnymi aktivitami, ako sú napríklad mestské trhy, umelecké inštalácie, podujatia vo verejnom priestore alebo práca so školami.

¹⁶ Viac na: <https://culturenext.eu/>

¹⁷ Viac na: <https://placemaking-europe.eu/>

¹⁸ Viac na: https://new-european-bauhaus.europa.eu/index_en

Vďaka spolupráci slovenských a nórskeho streetartistov bola Základná škola Východná skrášlená veľkými nástennými maľbami, ktoré autori predstavili v rámci podujatia **Základná škola pretvorená (28.03.2025)**. V roku 2025 bol predstavený **Manuál verejných priestorov (23.4.2025)**¹⁹, ktorý určuje štandard pre mobiliár, povrchy, zeleň aj drobnú infraštruktúru. Po úspešnom mestskom trhu Korzo Palackého v roku 2024 sa mestský festival s mestským trhom presunul na ulicu Soblahovská. **Korzo Soblahovská (24.5.2025)** bolo opäť príležitosťou pre menších podnikateľov, SZČO, či umelcov, ktorí mohli prihlásiť svoj stánok s výrobkami cez verejnú výzvu. S kultúrnym projektom EHMK sa tak opäť prepojila podnikateľská príležitosť - možnosť predstaviť a predáť svoje výrobky návštevníkom podujatia. Organizované boli aj viaceré diskusie zamerané na tému komunit a placemakingu. Päť dňový workshop zameraný na princípy miestotvorby, participácie a environmentálne zodpovedného dizajnu bol realizovaný v rámci projektu **PLACE CAMP – Letná škola miestotvorby (18.-22.8.2025)**. Následne sa uskutočnil aj program **Palackého naživo (22.8.2025)**, v rámci ktorého bol otvorený nový parklet, premietané mestské kino, uskutočnený tanečný workshop a koncerty. V rámci projektu bola zrealizovaná aj výstava **Pod povrchom (07.10.- 07.11.2025)**, ktorá predstavila návrhy z architektonicko-umeleckej súťaže na obnovu hlavného podchodu v Trenčíne.

PROJEKT GARÁŽ

V rámci **projektu Garáž bola v roku 2025** opäť zverejnená otvorená výzva pre slovenské hudobné skupiny, sólové hudobníčky, dídžejov aj hudobných producentov bez obmedzenia veku a žánru. Základnou podmienkou účasti kapiel bola vlastná hudobná tvorba.

Záujem o podujatie sa prejavil prihlásením 197 účastníkov, z ktorých bolo vyhlásených 15 víťazov. Úspešné kapely vybrala odborná porota a účastní boli domáci aj zahraniční interpreti.

PROJEKT ČO JE V MESTE, TO SA POČÍTA

Projekt Čo je v meste, to sa počíta je viditeľný prostredníctvom menších, avšak početných podujatí „**Živé susedstvá**“, ktoré pracujú na vytváraní aktívnych komunit priamo v mestských častiach Trenčína. Organizujú sa pravidelne s cieľom prepojiť ľudí zo susedstiev, dať im možnosť komunikovať o rôznych otázkach, stretnúť sa, rozprávať, tráviť spolu čas. Formami aktivít sú napríklad pikniky, grilovačky, komunitné záhrady, benefičný beh susedstvom alebo aj štrikovanie. Tieto malé podujatia majú predpoklady, aby sa stali dlhodobou udržateľným konceptom. V roku 2025 bolo realizovaných viacero Živých susedstiev ako napríklad **Rozlúčka s**

¹⁹ Dostupné na: <https://www.trencin2026.eu/podujatie/prezentacia-manualu-verejnych-priestorov/>

letom na Liptovskej (30. 08. 2025), Týždeň živých susedstiev (12.09. - 15. 09.2025) v rámci Festivalu zvedavosti, ktorý vyvrcholil Konferenciou Živé susedstvá (17.09.2025).

Obyvateľom Trenčína bol v rámci projektu predstavený aj koncept Altofest, ktorý vznikol v Neapole v roku 2011. Počas dvoch týždňov obyvatelia Neapola hostia vo svojich domoch medzinárodných umelcov a ich súkromné priestory sa menia na miesta tvorby a dialógu. Následne sa tieto domovy otvárajú verejnosti, ktorá putuje z domu do domu a objavuje umenie v tých najneočakávanejších, no zároveň najznámejších zákutiach svojho mesta. **Prezentácia Altofest (2.11.2025)** so zakladateľmi **Annou Gesualdi a Giovannim Tronom**, bola prestavením, keďže v roku 2026 bude Altofest súčasťou oficiálneho programu Trenčín – Európske hlavné mesto kultúry.

PROJEKT LIGHT ART FESTIVAL

Light Art Festival (11.04.-12.04.2025) bol prvým ročníkom festivalu venovaného svetelnému a digitálnemu umeniu. Svoje diela a inštalácie na ňom predstavili umelci zo Slovenska, Česka a Rumunska. Návštevníci ich mohli objavovať na Trenčianskom hrade, v Trenčianskom múzeu, na mestskej veži, v Galérii Miloša Alexandra Bazovského, v Trenčianskej synagóge, OD Priore a v KKC Hviezda.

PROJEKT AQUA VITAE

Projekt **Aqua Vitae** otvára dialóg o vode a rieke Váh. Prepája umenie s prírodou a iniciuje diskusie o význame ochrany vody a o budúcnosti vodných ekosystémov v regióne. Sériu umeleckých intervencií, ako sú prehliadky, inštalácie, performancie, diskusie a prechádzky, podnecuje obyvateľov a návštevníkov Trenčína k reflexii o problematike vody v mestskom prostredí a jej politických, ekologických i filozofických implikáciách²⁰.

Program Aqua Vitae bol zahájený **výstavou talianskej umelkyne Lucie Romualdi (16.5.-30.6.2025)**, ktorá poeticky prepája vzdialené vodstvo s vodou v Trenčíne. Výstava bola realizovaná v spolupráci s Archivio Lucia Romualdi a Talianskym kultúrnym inštitútom v Bratislave. V auguste 2025 boli zorganizované dva workshopy s tematikou vody, ktoré viedla fínska umelkyňa **Pia Lindman, Workshop – Spev pre riek, H2OMANAUS (19.-20.8.2025; 26.-31.8. 2025)**. V spolupráci s vedcami a študentmi z viacerých krajín preskúmala Pia Lindman

²⁰ Text dostupný na: <https://www.trencin2026.eu/projekt/aqua-vitae/>

bahno z rieky Váh, aby zistila, akou môžu špecifické frekvencie a zvukové vlny stimulovať mikroorganizmy a prispievať k čisteniu vody.

PROJEKT MODERNA 2.0

Projekt **Moderna 2.0** sa zaoberá témou dedičstva architektonického modernizmu v kontexte súčasnosti. Dotýka sa témy ochrany pamiatok a environmentalistiky vo vzťahu k architektúre 20.storočia, ktorá región a krajinu okolo Trenčína charakterizuje. V rámci projektu bol uvedený knižný vreckový sprievodca pre poznávanie architektúry **C20: Sprievodca architektúrou Trenčína (28. 01. 2025)**. V nadväznosti na uvedené sa uskutočnila **Komentovaná prechádzka C20: Sprievodca architektúrou Trenčína (15.05.2025)**, ktorá išla po stopách novej architektúry medzivojnového funkcionalizmu až po monumenty neskorého modernizmu. V rámci projektu sa uskutočnilo aj **Kolokvium Modernism Revisited**, odborné dvojdnové podujatie pre domácich aj zahraničných profesionálov v kultúre a architektúre ako aj samostatných vedeckých pracovníkov a výskumníkov. Kolokvium sa zameria na skúmanie a kritickú reflexiu architektúry, urbanizmu a krajinárskych stratégií medzivojnového a povojnového obdobia, ktoré výrazne formovali rozvoj Trenčína a jeho regiónu²¹. V rámci projekt Moderna 2.0 sa realizujú aj diskusie s umelcami, tzv. artists talks.

PROJEKT NA POČKANIE

Projekt **Na počkanie** prináša umenie do verejných inštitúcií ako sú pošta, nemocnice, policajné stanice, či úrady práce. Site-specific umelecké inštalácie priblížia umenie širokej verejnosti a oživia tieto priestory novým spôsobom.

Úvodným podujatím projektu bola pop-up akcia, premietanie videa **V búrke bez úkrytu (2.5. 2025)** a rozhovor s umelcami Ancou Benerou a Arnoldom Estefanom. V rámci predstavenia diela sa zároveň čakáreň v budove Mestského úradu – Centra rozvoja mesta – premenila na novodobú agoru, aktívny diskusný priestor.

Ďalší z umeleckých zásahov sa týkal Fakultnej nemocnice v Trenčíne, kde vznikla séria autorských posteľných obliečok pre jedno nemocničné oddelenie. Počas stretnutia v nemocnici sa v rámci podujatia **Liečba miestom (5.11.2025)** diskutovalo o liečivom potenciáli umenia, o účinku krásy na uzdravovanie a o tom, že aj malé gestá môžu zlepšiť každodenné prežívanie.

²¹ Text dostupný na: <https://www.trencin2026.eu/podujatie/kolokvium-modernism-revisited/>

Vzhľadom na početnosť projektov odporúčame pre detailné informácie navštíviť webové sídlo Trenčín 2026, časť projekty: <https://www.trencin2026.eu/projekty/>. Informácie v tejto správe zohľadňujú uverejnené popisy na webovej stránke projektu EHMK.

Plánovaná činnosť na rok 2025

Ministerstvo kultúry v roku 2025 finančne podporí realizáciu 29 samostatných projektov, aktivity projektu EHMK a prípravy na otvárací ceremoniál, ako aj a s tým súvisiaci kultúrny program. Do projektového plánu na rok 2026 bolo pridané financovanie celkovo **18 projektov** uvedených v *Tabuľke 6*.

Č.	Názov projektu	Nosná téma	Programový blok	Programové vlákno	Cieľová skupina
1	Bienále súčasného židovského umenia	#NaMesteZáleží	Znovuobjavené dedičstvo	Spoločná pôda	Odborná a široká verejnosť
2	Design Bedrock	#NaKultúreZáleží	Pole pôsobnosti	Hracie pole	Odborná a široká verejnosť
3	Destinácia All Inclusive	#NaEurópeZáleží	Mysle doširoka otvorené	Nová zem	Odborná a široká verejnosť
4	Dobrovoľnícky program	-	-	-	Široká verejnosť z Trenčína a TSK
5	Fair Play	#NaKomunitěZáleží	Pohodové spolunažívanie	Nová zem	Široká verejnosť
6	Gastronomické degustories	#NaKomunitěZáleží	Pohodové spolunažívanie	Nová zem	Odborná a široká verejnosť
7	Hľadači a pátrači	#NaMesteZáleží	Znovuobjavené dedičstvo	Spoločná pôda	Odborná a široká verejnosť
8	Hovory o budúcnosti (zmen. Názov: Vymýšľaj!)	#NaEurópeZáleží	Mysle doširoka otvorené	Nová zem	Odborná a široká verejnosť
9	Kreatívny wellbeing	#NaPrírodeZáleží	Korene v prírode	Spoločná pôda	Odborná a široká verejnosť
10	Nový cirkus	#NaĽuďochZáleží	Rozkvitnuté mesto	Hracie pole	Široká verejnosť
11	Ňu ňu music	#NaĽuďochZáleží	Rozkvitnuté mesto	Hracie pole	Odborná a široká verejnosť
12	Pod klenbami	#NaMesteZáleží	Znovuobjavené dedičstvo	Spoločná pôda	Odborná a široká verejnosť
13	RUNWAY, služby	-	-	-	Pracovníci v službách TSK
14	RUNWAY cezhraničná spolupráca	-	-	-	Kultúrni manažér-i/-ky
15	RUNWAY kultúrni ambasádori	-	-	-	Aktívni obyvatelia a neformálni komunitní lídri z Trenčína a regiónu
16	S koreňmi v Trenčíne	#NaMesteZáleží	Znovuobjavené dedičstvo	Spoločná pôda	Odborná a široká verejnosť
17	Sklo-hmota	#NaKultúreZáleží	Pole pôsobnosti	Hracie pole	Odborná a široká verejnosť
18	Splanekor 2.0	#NaPrírodeZáleží	Korene v prírode	Spoločná pôda	Široká verejnosť

Tabuľka 6: Projekty, ktoré pribudli k financovaniu v roku 2026

Väčšina projektov presahuje dobu jedného roka a z menších podujatí tak budú do roka 2026 rásť veľké podujatia, ktoré sa budú snažiť zaujať čo možno najširšie publikum nie len doma, ale aj v zahraničí. Kultúrny program je pravidelne aktualizovaný na webovom sídle Trenčín 2026 a na sociálnych sieťach.

V roku 2026 bude tím Trenčín 2026 so svojimi partnermi pokračovať v organizácii podujatí väčšieho rozsahu ako Garáž (tentokrát v Parku M. R. Štefánika), LAF Trenčín a Korzo. Svoje miesto v programe majú v roku 2026 aj komunitné podujatia menšieho rozsahu ako Živé susedstvá. Pripravovaný je aj Trenčiansky literárny festival s podujatím Mesiac autorského čítania, ktorý vznikol v Brne a je najväčším podujatím tohto druhu v strednej Európe. V zrekonštruovanej galérii FOR MAAT sú plánované viaceré výstavy, sprístupnené bezodplatne. Cestujúci čakajúci na vlak si tak v blízkosti železničnej stanice môžu spríjemniť čas čakania. V rámci jednotlivých podujatí sa objavujú dobrovoľnícke príležitosti.

Najväčším podujatím roka 2026 bude bezpochyby otvárací ceremoniál, ktorý bude rok EHMK otvárať počas 13.-15.2.2026. Okrem otváraciej ceremónie a sprievodných podujatí, mestá v deň otvorenia organizujú aj podujatie pre predstaviteľov a predstaviteľky štátu a rôznych pozvaných zahraničných hostí. Počas otváracieho víkendu prebieha rôznorodý program – výstavy, koncerty, vystúpenia vnútri aj vonku. Zapojené je celé mesto. Priamy prenos zo slávnostného ceremoniálu bude odvysielaný na STVR a premietaný na LED obrazovkách v centre mesta.

Počas roka 2026 sa zvýši aj ponuka zahraničných umelcov. Pripravované sú napríklad Japonské dni (10.- 14.6.2026) v spolupráci s EU Japan Fest, Európa v Trenčíne: Portugal a España (17.6.2026), Performatívny akt Alexandra Pirici (Rumunsko, 18.6.2026), Cirkusové workshopy (15.-19.06.2026) v spolupráci s partnermi Ilmatila Helsinki (Fínsko), Community Circus Galway (Írsko) a Éfacto'lido Toulouse (Francúzsko), Výstava Studňa lásky²² (Turecko, 7.2- 28.8.2026).

²² Autori: Kerem Ozan Bayraktar, Ahmet Rüstem Ekici & Hakan Sorar, Ekmel Ertan, Buşra Tunç;

Záver

Ministerstvo kultúry finančne podporuje projekt EHMK počas rokov 2023 až 2027. Rok titulu (2026) má byť rokom s najväčším počtom samostatných projektov a podujatí. Prípravu podujatí zastrešuje CIT, avšak počet partnerov sa prirodzene zväčšuje. CIT zodpovedá za program a jeho úspešnú realizáciu.

Ministerstvo kultúry a CIT priebežne udržiavajú pracovnú komunikáciu a informujú sa o stave projektu EHMK. Obidve strany plnia podmienky a termíny určené v zmluve. Ministerstvo kultúry má svoju zástupkyňu v kontrolnom orgáne vykonávateľa, t. j. v dozornej rade CIT v zmysle § 2 ods. 3 zákona o EHMK.

Program Európskeho hlavného mesta kultúry je pravidelne zverejňovaný na webovej stránke EHMK - Trenčín 2026 (<https://www.trencin2026.eu/podujatia-aktivita/>), sociálnych sieťach (<https://www.facebook.com/trencin2026>, <https://www.instagram.com/trencin2026/>) a prostredníctvom informačného bulletinu, na ktorého odber je možné prihlásiť sa na nasledujúcom webovom odkaze: <https://www.trencin2026.sk/#newsletter>.

V závere je možné zhodnotiť, že CIT splnil zmluvné podmienky a podmienky plnenia zmluvy z hľadiska počtu úspešne realizovaných projektov, a to primárne na základe dohodnutých zmluvných podmienok.

Odkazy

Bid-book, (2021). *Pestovanie zvedavosti*. Typografia plus, s. r. o., 2021. Dostupné na: <https://www.trencin2026.sk/bidbook>

DATA26, V. a. (2026). *Od príprav až po hodnotenie EHMK 2026*. Trenčín: Trenčín – Európske hlavné mesto kultúry 2026. Dostupné na: <https://www.trencin2026.eu/wp-content/uploads/2026/05/report-25-fin-edit1.pdf>

KREATÍVNY INŠTITÚT TRENČÍN, V. a. (2026). *Výročná správa 2025*. Trenčín: Trenčín – Európske hlavné mesto kultúry 2026. Dostupné na: https://www.trencin2026.eu/wp-content/uploads/2026/06/TRENCIN2026_vyrocnna-sprava-2025_v06.pdf